

AACR2'de verilen kısaltmalar dışında Türkçe kayıtlar için kullandığımız kısaltmaları sizlere listelemek istedim.

Sorumluluk bildirimi

ve başkaları	vb.
ve benzerleri	vb.

Basım bildirimi

bası	bs.
basılış	bs.
basım	bs.
baskı	bs.
düzeltilmiş	düzelt.
genişletilmiş	genişl.
gözden geçirilmiş	göz. geç.

Cilt ve sayfa bildirimi

cilt	c.
numara	no.
sayfa	s.
tekrarbasım	tekrarbs.
tıpkıbasım	tıpkıbs.
yaprak	y.

Ay adları

Ocak	Oc.
Şubat	Şub.
Mart	Mart
Nisan	Nis.
Mayıs	May.
Haziran	Haz.
Temmuz	Tem.
Ağustos	Ağ.
Eylül	Ey.
Ekim	Ek.
Kasım	Kas.
Aralık	Ar.

Otorite kayıtları

arkakapak	ark.
bakınız	bkz.
içkapak	içk.
içkapak arkası	içk. ar.
gömlek	göm.
kapak	k

Aysen Kavak

Anadolu Üniversitesi Kütüphane ve
Dokümantasyon Merkezi

Kütüphanelerin Suret-i İdaresi Hakkında Talimat*

96 senesi (1296/1879) yıllığında kütüphanelerin kayıt ve fihristlerinin tanzimine teşebbüs edildiği zikrolunmuştur.

* Erünsal, İsmail E. *Kütüphanecilikle ilgili Osmanlıca metinler ve belgeler*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, 1990. s. 407-411'den alınan metnin Latin alfabesine çevrilmiş halidir.

İşbu 98 senesi (1298/1881) Ramazan'ın 20'sine müsadif (tesadüf eden) 97 senesi (1297/1881) Ağustos'unun 3'ü tarihiyle kütüphanelerin suret-i idaresi hakkında neşredilen "Talimatname"nin suretidir:

1. Madde: Kütüphaneler daima öğleden bir saat evvel açılıp, öğleden üç saat sonra kapanacak ve şu dört saat zarfında hafız-ı kütüpler (kütüphaneler) kütüphanelerinde bulunacaklardır.

2. Madde: Eshab-ı mütâlaa'nın (okuyucunun) oturması için tefriş olunan minderler ve kitap vaz'ı için (kitap koymak için) rahleler, hergün süpürülecek ve derun-i kütüphanenin (kütüphanenin içinin) emr-i nezafet ve taharetine (temizlik işlerine) dikkat ve itina olunacaktır.

3. Madde: Hafız-ı kütübün emini bile bulunsa (kütüphanecinin güvendiği kişi bile olsa) kütüphaneden hiç kimseye bir vechile (hiçbir nedenle) kitap verilmeyecektir.

4. Madde: Hafız-ı kütüpler kütüphaneden kitap verir veya çaldırırsa tazmin ile hakkında ceza, Kanunname-i Hümayun'un 82. maddesi mucibince muamele olunacaktır.

5. Madde: Eshab-ı mütâlaaya rıfk ile (tathlîk) muamele olup, derun-i kütüphanede li-eclîl - mütâlaa istediği kitap (kütüphane içinde incelemek için istediği kitap) kendisinden derig olunmayacaktır (esirgenmeyecektir).

6. Madde: Eshab-ı mütâlaa'ya defa'ten iki ve nihayet üç kitaptan ziyade verilmeyecektir.

7. Madde: Derun-i kütüphaneye (kütüphane içine) sigara, çubuk, mum ve lamba ile girmek katıyen memnudur (kesinlikle yasaktır).

8. Madde: Nefs-i kütüphanede (kütüphane içinde) gündüz veya gece hiç kimse yatırılmayacaktır.

9. Madde: Kitap arasından evrak (yapraklar) koparmaya veya kesmeye meydan verilmemek için, eshab-ı mütâlaa'ya ziyadesiyle dikkat ve itina olunacaktır.

10. Madde: Kütüb-i nefise ve mürteseme (çok değerli ve resimli kitapların) silinmemesi ve örselenmemesi için eshab-ı mütâlaa'dan na-ehl olanlara (değerini anlayamayacak okuyucuya) o gibi kitap verilmeyecektir.

11. Madde: Eshab-ı mütâlaa aldığı kitabı terli eliyle derun-i sahifeye (kitabın sayfalarına) basmaması ve kitabı güzelce tutup mütâlaa etmesi (okuması) için kendisine hüsn-i suretle (güzellikle, iyilikle) ihtar olunacaktır.

12. Madde: La-akall (en azından) ayda bir kere güve, küf ve rutubetten muhafaza için kitaplar silinecek ve hücre (oda) ve dolapları tathir olunacaktır (temizlenecektir).

13. Madde: Eday-ı hıdmeti men edecek a'zâr-ı şer'iyyesi (hizmet verme-

yi engelleyecek yasal mazarétleri) zuhur etmedikçe hiçbir hafız-ı kütüp hıd-meti başından ayrılmayacaktır.

14. Madde: Hafız-ı kütüpler bazen kütüphaneye devamı mani' olacak mazeret-i şer'iyyeleri zuhurunda (yasal mazeretleri olduğunda) Maarif Nezareti Celilesine ihtar-ı keyfiyete mecbur olacaktır (durumu Maarif Bakanlığına bildirmek zorundadırlar).

15. Madde: Hafız-ı kütüplerden birisi sılaya (memleketine) veya taşraya gidecek olursa refiki (arkadaşı) varsa onu, yoksa kefil olduğu bir adamı Maarife müracaat ile tevkil edebileceklerdir (kendi yerine vekalet ettirebileceklerdir).

16. Madde: Hafız-ı kütüplerden birisi vefat eylediği veyahut ciheti mahlûl kaldığı (memuriyeti sona erdiği) takdirde mahlûl-i mezkur müsted'i olan kimsenin (söz konusu boş kadroya talip olan kimsenin) ehliyeti hafız-ı kütüpler tarafından yahut Meclis-i Maarif tarafından tasdik olunmadıkça hafız-ı kütüplüğe kabul olunmayacaktır.

17. Madde: Kütüphane Müfettişliği tarafından her kütüphanenin mevcud ne kadar kitabı varsa bade'l-muâyene (kontrol edildikten sonra) hafız-ı kütüplere tutturulacak "özel defterin aynisi" bu kere Telif ve Tercüme Dairesi'nde yeni açılan Sicill-i Umumiye kayıt olunacak ve Müfettiş-i mûmâ-ileyh (ilgili müfettiş) her kütüphanenin kütüb-i meşhude ve mevcudesi (mevcut kitapların hepsi) üzerine hafız-ı kütüplerin ve kendisinin taht-ı tasdikinde (sorumluluğu altında) tutacağı deftere Sicill-i Umumî mübteni olacağı cihetle (buna dayanacağı için) bu Sicill-i Umumi'de her kütüphanenin kütüb-i mevcudesi yazıldığı sırada hafız-ı kütüple Müfettişliğin tasdikleri bulunacaktır.

18. Madde: Yoklama esnasında kütüphanelerde ciltleri muhtac-ı tamir kitap bulunursa o misüllü kitaplar tefrik olunarak evvel-be-evvel (ilk iş olarak) defteri ba rapor (rapor düzenlenerek) Telif ve Tercüme Dairesi'ne verilecektir.

19. Madde: Bu surette kütüphanelerin yoklamaları bi'l-icra Sicill-i Umumi kapandıktan sonra her üç ayda bir kere Kütüphaneler Müfettişliği tarafından, kütüphaneler teftiş ve yoklama olunması asl ittihaz kılındığından (asıl kabul edildiğinden) bu usule Müfettişliğin hemîşe (her zaman) riayet etmesi akdem-i vezaif-i asliyesinden ma'dûd bulunacaktır (en öncelikli görevlerinden sayılacaktır).

20 Ramazan 98 (1298/1881) ve 3 Ağustos 97 (1297/1881)

Çevrimyazı: Ali Can